

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. Decretum fiebat à Clericis & civibus; quo à Metropolitano petebatur
Episcopi ordinatio, aut ejus qui à civibus designatus esset, aut alterius qui
esset idoneus, arbitrio Metropolitanani cum sua ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

electione, sed de remedio schismatis.

VII. Testimoniis ecclesiasticis subjungimus Constantini quoque rescripta, tum ad Nicomedienfium Ecclesiam apud Theodoretum lib. i. cap. xx. quam hortatur ut fidelem Episcopum eligat, quod nunc quidem in vestra est potestate, & vestri dudum esse iudicij oportuit, ὡς ἔστι τῆ παρόντος ἐν ὑμῶν ἐστὶ, ὁ καὶ πάλας ἐχρῆτο ἢ ὑμετέρας κείσεως ἡρώτησας, tum ad populum Antiochenum, quem omiffa Eusebij translatione hortatur ut ex Ecclesia lege hunc eligant pastorem quem communis servator designarit: Θεσιμῶν σακχυσίας, πῆτοι ἀπείσθη ποιῆσα ὃν αὐτὸς αὐτὰς ἔχειν ὁ κοινὸς σωτήρ. apud Eusebium de vita Constantini lib. iii. cap. lviii. Sed capite lviii. adducit ejusdem Constantini epistolam ad Theodorum Laodicenum Episcopum & alios, quæ docet studia plebis & Episcoporum conjuncta fuisse in petenda translatione Eusebij ad Ecclesiam Antiochenam: καὶ πῶ τῆ λαῶ, καὶ ἢ ὑμετέρας παραιρέσεως αὐτῶν τε καὶ βουλήν.

VIII. Nostra illa definitio probatur quoque ex consequentis ætatis electionibus insignioribus, quarum solùm memoriam scriptores conservarunt. Vacanti Cæsarensi Ecclesia in Cappadocia, ex Diamei obitu, dandus erat successor. Conveniunt eam ob rem Episcopi Cæsaream, dissidentibusque inter se civibus, cum alius alium proponeret, tandem cum in Eusebium catechumenum consensissent omnes, illum sibi constitui ab Episcopis extorserunt, teste Gregorio Nazianzeno in oratione de obitu patris. Eusebio mortuo, Episcopi Cæsaream convenere ad electionem Pontificis. Gregorius pater absens scripto in Basilium consensit; & porrò ad ejus causam juvandam, agro licet corpore, in urbem se contulit; & tandem juxta vota cleri, monachorum, honoratorum, curiæ, & plebis, electio decreta est ab Episcopis, ordinatusque Basilii; ut patet ex superiori oratione Gregorij Nazianzeni, & ex ejus epistola xxxi.

Flaviani Antiocheni electio & ordinatio facta est Antiochiæ ab Episcopis provinciæ & totius orientalis Diæceseos, tota Ecclesia suffragante, ut docet synodica Concilij CP. anni ccc lxxxvi. quæ Nectarium quoque à synodo Oecumenica, clero & civitate universa suffragante, constitutum testatur. Gregorij Nysseni ea tempestate deletum & ordinationem à synodo provinciæ factam ipsemet scripsit, in eoque se Flaviano exæquat, ἵσθι τῶ ἐξ αὐτοῦ καὶ μὴ γέροντες ἀμφοτέρων ἡμῶν ἢ παρονομία.

IX. Vigeat mos ille in aliis quoque Ecclesiis; ut ostendi potest ex undecima actio-

ne Concilij Chalcedonenfis, in qua tractatur de controversia Bassiani & Stephani ob Ephesinum episcopatum. Stephanus enim docere contendens electionem suam factam juxta canones, ait: *Me quadraginta Episcopi Asiæ, suffragio & nobilium & totius reverendissimi cleri & omnis civitatis, ordinarunt: Ἐξήφα καὶ τὴ λαμπροτάτων, καὶ τὴ λογιώτων, καὶ τὴ δολαβεστάτων παντὸς κλήρου.* Negotium quoque istud rectè ab Eusebio Episcopo Ancyrae, quæ est metropolis Galatiæ, explicatur in actione decima sexta. Etenim cum ageretur de Metropolitanorum ordinationibus à sede Constantinopolitana peragendis, docet gravissimum detrimentum civitatibus exinde creandum iri, ob sumptus immensos quibus atterentur, sed servandos esse canones, qui præcipiunt in civitatibus ipsis habendam provinciæ synodum, & ab ea constituendos Episcopos, quos ipsa probaverit, à civitate sibi propositos. Si enim non in civitatibus hi qui eliguntur à civitate ordinantur à synodo provinciæ comprobati, solvuntur substantiæ: ἐὰν μὴ ἴδω ἐν πόλει σὺν αὐταῖς, οἱ ἄνθρωποι τῶ ἐξ ἢ πόλεως, χειροτονῶνται τῶ ἐξ ἢ αὐτῶν ἢ καὶ πῶ ἐπαρχίας δοκίμα (ὄμοιοι, λῶνται αἰδέσιαι). Huic incommodo mederi se posse existimarunt judices imperatorij, decernentes ut à Clericis metropoleos, à possessoribus, & clarissimis viris, tum etiam à provinciæ Episcopis, fiat decretum electionis ejus personæ quam dignam episcopatu judicaverint; gestisque ad Archiepiscopum Constantinopolitanum delatis, penes illum sit ut ad se evocet electum Constantinopoli consecrandum, aut ex ejus permissione, κατ' ὀπισθοκλήσας, in provincia ordinetur. Reliquit verò singularum civitatum Episcopos ordinandos à Metropolitanis & à provinciæ Episcopis.

X. Quem autem modum servarent in singulis civitatibus addiscere possumus ex xlii. actione: ubi Eunomius Nicomediæ Episcopus, quæ erat Bithyniæ metropolis, conqueritur adversus Anastasium Nicææ Episcopum, qui ex eo quòd Nicæa civitas jure metropoleos donata fuerat per rescriptum Valentis, Episcoporum ordinationes in quibusdam civitatibus sibi vindicabat, & specialiter Basilinopoli. Eunomius autem, ut probet ad se jus istud pertinere, ait: *Ostendo decreta Basilinopolitanorum, ubi rogaverunt de Episcopo. Tu ostende ubi rogaverunt Nicænum ut eis daret Episcopum.* Decretum itaque fiebat à Clericis & civibus, quo à Metropolitanis petebatur Episcopi ordinatio, aut à civibus designati, aut alterius qui esset idoneus, arbitrio Metropolitanorum cum sua synodo. Etenim (ut rectè observat

Atticus

Atticus Nicopoleos in veteri Epiro in eadem actione xliii. regula ita præcipit, ut in unaquaque provincia Metropolitanus habeat potestatem, & ipse constituat omnes qui in ea provincia sunt Episcopos. Decreti facti à Gangrensisibus & sibi oblato meminit Eusebius Ancyra actione xv. r.

CAPVT V.

Synopsis.

I. Paulatim à veteri regula discessum est in Oriente & in Occidente. Orientales Metropolitanæ synodum Episcoporum ad suas urbes traxerunt quando agebatur de ordinando Episcopo exigua Ecclesia. Unde sequitur non semper expectata fuisse Clericorum & civium suffragia.

II. Zonaras induitum id putat à synodo Nicæna. Ex canone xviii. Antiocheno colligitur Episcopos electos & consecratos aliquando fuisse extra sedem vacantem, tum etiam absque populi consensu.

III. Attamen si non accederet populi suffragium, periculum erat ne consecratus à populo recusaretur. Probatur ex eodem canone Antiocheno. Quia synodus dici debeat recta & perfecta.

IV. Ex Basilij quoque factis ostenditur Episcopum electum & consecratum à Metropolitanis extra Ecclesiam vacantem, & absque prævio populi consensu, cui tamen relinquitur licentia recusandi Episcopi.

V. Plebs Episcopum postulare poterat à synodo; sed Dei est designare proficiendum, nempe synodi iudicio. Probatur ex Basilio.

VI. Populus nullum Episcopum sibi proponere potest absque iudicio synodi; ut patet ex canone xvi. Antiocheno.

I. ATTAMEN dissimulari non debet quin paulatim ab hac regula discessum fuerit in Oriente & Occidente, sed diverso modo. Quippe Orientis Ecclesiæ, licet in majoribus Ecclesiis ordinandis veterem ritum retinuerint, attamen in aliis tenuioribus Metropolitanæ ad suas urbes synodum Episcoporum traxerunt, & per consequentiam, Clericorum & civium consilia atque testimonia non semper expectarunt. Incommodum illis erat in parvo oppido synodum habere, electiones per disensionem civium & criminum objectiones protractas agere, sumptibus atque dispendiis onerari. Quare cum Nicænus canon de synodi loco nihil disertè constituisset, nec de cleri populique testimonio, liberum sibi esse putarunt Episcopi ex arbitrio Metropolitanæ apud eum synodum pro gerendis electionibus habere.

II. Zonaras quidem tradit synodum in canone quarto Nicæno commemoratam habendam in urbe metropoli. quod ex posterioris ætatis moribus sibi persuaserat. Quod

Tom. II.

nos evincemus ex Antiocheno canone xviii. ex quo colligitur Episcopum electum & consecratum aliquando extra sedem vacantem, tum etiam absque populi consensu: Si quis Episcopus ordinatus ad paraciam cui est electus minime accesserit, non suo vitio, sed quod eum populus vitet, (vel, reddendo exactius ipsa verba, propter populi recusationem, ἡτοι δια τῶν τῆ λαῶν ἀπειθῶν) aut propter aliam causam, non tamen ejus vitio perpetrata, hic & honoris sit & ministerij particeps, dummodo nil molestus Ecclesiæ rebus existat ubi ministrare cognoscitur. Quem etiam observare conveniet quidquid synodus perfecta provincie quod visum fuerit judicando decreverit.

III. Attamen si non accederet populi suffragium, periculum erat ne consecratus à populo recusaretur, ut docent hujus canonis verba. Sed synodi statim ea de re habendæ cognitione, an justa esset recusatio, discutiebatur: quæ synodus τέλει esset & perfecta, id est, ex Metropolitanis & Episcoporum præsentia conflata. Canon quoque decimus septimus Antiochenus decernit quid constituendum sit adversus Episcopum qui post ordinationem non vult proficisci ad Ecclesiam sibi conceditam, quod evincit alibi consecratum fuisse.

IV. Ex isto usu factum ut Basilij anno trecentesimo septuagesimo, post suffectum à se cum synodo sua Euphronium in Episcopali sede Nicopoleos, senatum ejus urbis hortetur ad suscipiendum Episcopum: quoniam, inquit, eorum consensu negotium illud persui debet. Habes hic Episcopum electum & consecratum à Metropolitanis extra Ecclesiam vacantem, & absque prævio populi consensu, cui tamen facultas recusandi Episcopi relinquitur. Elegantia sunt Basilij verba epist. cxciv. Αἱ ἀεὶ τὰς ἐκκλησίας οἰκονομίας ἴνον) μὴ ἀλλοτῆρας μεθ' ἑαυτῶν τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἑσθαι οὐδὲ τῆ λαῶν, ὅτι καὶ νῦν δὲ μὲν τῶ ἐπὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκοπῶν πεπληρωται, τὸ δὲ λεπτόμυρον ἦν ἀλλοτῆρας ἡμᾶς βλέπει, εἰ ἀκαταστάτους ἐν ἡμῶν περὶ ἡμῶν ἔδδομεν ὑμῶν ἐπιτοκίου, καὶ τὰς ἀλλοτῆρας ἔξωθεν πειράς ἰχυρῶς ἀπορούμεθα. Dispensationes Ecclesiarum sunt quidem ab iis quibus earum cura credita est, à populis verò confirmantur. Nunc itaque quod erat in Deo dilectissimis Episcopis impletum est: quod verò reliquum est, vos respicit, ut datum vobis Episcopum ex animo complecti, & extraneorum tentamenta fortiter repellere. Vtitur verbo οἰκονομίας, quod etiam usurpatur in secundo canone Constantinopolitanæ synodi, ad designandas quæ ab Episcopis in Ecclesia fiunt dispositiones.

V. Attamen hæc synodi metropolitice

CCc

Vide Basilij Natas ad Agobaid. pag. 100.